

Infrastrukturdepartementet
i.remissvar@regeringskansliet.se

Vår referens/dnr:61/2020

Er referens/dnr: Dnr I2020/00777/E

2020-04-27

Remissvar

Remiss av promemorian Elcertifikat stoppregel och kontrollstation 2019

Svenskt Näringsliv tackar för möjligheten att svara på rubricerad remiss.

- Svenskt Näringsliv ställer sig bakom att elcertifikatsystemet upphör i och med att den politiska måluppfyllelsen är nådd. Detta prognosticeras till den 31 december 2021 och överensstämmer då med när det norska systemet stängs för godkännande av anläggningar.
- Svenskt Näringsliv ifrågasätter varför det finns anledning till att kvotkurvan justeras, då berättigade anläggningar kommer få elcertifikat under 15 år dvs fram till 2035.
- Svenskt näringsliv tillstyrker att Energimyndigheten noga analyserar marknadens funktion efter år 2021, och om framtida pris på elcertifikat i princip enbart är en transaktionskostnad, så har marknaden spelat ut sin roll och bör avslutas helt före 2035.

Bakgrund

Elcertifikatsystemet har varit ett fungerande stödsystem i jämförelse med andra stödsystem såsom feed-in tariffer som funnits på andra marknader. Ett grundläggande motiv för utformningen av elcertifikatssystemet har varit dess kostnadseffektivitet och förmåga att leverera på de politiska målen till lägsta möjliga kostnader för elkonsumenterna som betalar för elcertifikat. Stödsystemet var till en början varit väl motiverat för att stimulera investeringar inom förnybart. Tyvärr blev de återkommande nya politiska besluten om stora tillkommande volymer besvärande och det har påverkat den konkurrensutsatta elmarknaden med snedvridande effekter. I dagsläget behövs inga stöd till förnybar elproduktion, då kostnadsläget har drastiskt förändrats, landbaserad vindkraft är idag den billigaste elproduktionsformen att bygga och vindkraftsbranschen själv menar idag att den byggs utan behov av stöd.

Ur marknadssynpunkt bör systemet självdö

Elcertifikatsystemet skulle kunna upphöra genom att systemet i princip självdör. Detta vore det enklaste och mest naturliga ur marknadssynpunkt, då systemet har uppnått sitt mål. Systemet är ursprungligen tänkt att fungera fram till år 2045.

Energimyndighetens förslag, vid kontrollstationen år 2019, var ett stopp för nya anläggningar i elcertifikatssystemet efter den 31 december 2030. Energimyndigheten menade att införandet av en tidigare stoppmekanism riskerar att hålla priset på elcertifikat på en konstlat hög nivå, genom att försöka balansera utbud och efterfrågan på elcertifikatmarknaden. Om en stoppmekanism genom sin utformning håller uppe priset på elcertifikat, högre än vad som krävs för att nå målet, leder det till omotiverade kostnader för kundkollektivet. Myndighetens bedömning var dock att produktionsmålet skulle uppnås utan ingrepp i marknaden om ett stopp sattes till 2030.

Risk för förmögenhetsöverföring

Regeringens nuvarande förslag går emot Energimyndighetens rekommendation och istället införs ett stoppdatum redan 31 december 2021. Detta verkar i första anblick vara väldigt mycket i linje med vindbranschens förslag. En bransch som givetvis har ett egenintresse i att hålla uppe priset på elcertifikat. Vindkraftsbranschen har ju föreslagit ett volymstopp som bedöms innebära ett stort avsteg från kostnadseffektivitet vilket leder till att konsumenterna får högre kostnader utan någon extra nytta.

Svenskt Näringsliv vill i detta sammanhang påtala att flertalet remissinstanser lyfter upp aspekten av stora förmögenhetsöverföringar från konsument till vindkraftsproducenter i samband med remissen av Energimyndighetens kontrollstationsrapport. Till exempel skriver Naturvårdsverket följande: *anser inte att det finns något egenvärde i att hålla uppe priserna på elcertifikat med hjälp av en specifik stoppmekanism, särskilt då målet om finansiering av totalt 46,4 terawattimmar förnybar elproduktion ser ut att uppnås oavsett stoppmekanism och då även små ökningar av priset på elcertifikat leder till stora transfereringar från konsumenter till producenter.*

I den nu remitterade promemorian nämns enbart att stoppdatumet 31 december 2021 kommer att ha ingen eller marginell påverkan på priset på elcertifikaten, utan någon djupare analys av kommande investeringar. Bedömningen i promemorian är enbart att utbyggnationen av framförallt vindkraft varit snabb och det uppställda målet om 18 nya TWh förnybar elproduktion till 2030 bedöms uppnås i förtid, redan innan utgången av 2021.

Därmed görs bedömningen att förslaget inte utgör något s.k. volymstopp. Stämmer prognoserna att det skapas ett produktionsöverskott redan i slutet av år 2021 är det sannolikt att priserna på elcertifikat som ett resultat av den föreslagna stoppmekanismen blir låga. Samtidigt föreslås i förslaget en säkerhetsventil; om beräkningar visar att målet på 18 nya terawattimmar förnybar elproduktion inom den gemensamma elcertifikatmarknaden till 2030 inte nås före utgången av 2021, för att det inte har kommit in tillräckligt många anläggningar i elcertifikatssystemet under den ovan angivna perioden, bör det svenska stoppdatumet flyttas fram. Detta är ett mycket viktigt tillägg då förmögenhetsöverföring från kundsidan till producenterna utan ökad nytta är oacceptabelt.

Positivt att stänga systemet då produktionsmålet är uppnått

Med denna säkerhetsventil och med de prognoser från marknaden som Svenskt Näringsliv tagit del av, bedöms risken vara liten för att det ska uppstå en produktionsbrist i systemet till det föreslagna stoppdatumet. Svenskt Näringsliv ser därmed positivt på att systemet stängs i förtid och att de administrativa kostnaderna minskar för både företagen och staten.

Volymen på elproduktionen avgörs av den installerade effekten 31 december 2021 och merparten av effekten är installerad vindkraft. Bedömning av marknaden anser att överskottet av certifikat kommer bli mycket stort under de kommande åren och att priset på elcertifikaten i princip enbart kommer bestå av en transaktionskostnad. Marknaden för elcertifikat kan då anses ha spelat ut sin roll och detta bör nog analyseras av Energimyndigheten vid

kommande kontrollstation. Om så blir fallet bör systemet avslutas i förtid med besparande av ytterligare administrativa kostnader för både staten och företagen och konsumenterna.

Komprimerad kvotkurva riskerar ökade kostnader för konsumenter

Svenskt Näringsliv har svårt att se motiven till att förändra kvotkurvan för de följande 15 åren.

Den komprimerade kvotkurvan enligt promemorians förslag innebär högre kvoter under perioden före 2035 och framför allt från 2027 jämfört med de kvoter som gäller i dag. Det innebär att kostnaden för elkonsumenterna ökar under denna period, allt annat lika. Detta trots att systemets mål alltså anses vara uppnått redan vid utgången av 2021.

Promemorians känslighetsanalys visar att om elcertifikatpriset antas öka med upp till 5 procent till följd av förslagen, allt annat lika, ökar också kostnaderna för elkonsumenterna upp till 696 miljoner kronor. Denna risk anser Svenskt Näringsliv ska undvikas och därför finns ingen orsak att inte bibehålla nuvarande kvotkurva.

Av vad som framgår i promemorian är en förändring nödvändig på grund av avtalet med Norge, vilket ändå måste vara uppe till omförhandling. Produktionen från elcertifikatsberättigade anläggningar är berättigade elcertifikat under 15 år, vilket har förutsatts enligt gällande regelverk. Därför finns det ingen anledning till att de ytterligare följande 10 åren fram till 2045 ska inkluderas i kvotkurvan till 2035.

Allmänt om avveckling av stödsystem

Slutligen vill Svenskt Näringsliv påtala vikten av att dra en lärdom av elcertifikatsystemet, parallellt med andra stödsystem, att vid införande av stöd måste det redan från början tydligt framgå hur stödsystemet ska avslutas.

Vanligtvis har fokus vid utvecklande av stödsystem varit på utformning och införande, inte avveckling. Förr eller senare kommer systemen att avslutas när syftet med stödet uppnåtts. Då är det av största vikt för marknadsaktörerna att det från början tydliggörs vilka kriterier som ska vara uppfyllda för att stödet ska avvecklas och hur det ska gå till rent praktiskt.

FÖRENINGEN SVENSKT NÄRINGS LIV

Johan Britz
Näringspolitisk direktör

Lina Håkansdotter
Avdelningschef Hållbarhet och Infrastruktur
Svenskt Näringsliv